

- 25.12.2009 р. № 496)». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2008/489/489_2008.htm.
8. Наказ Міністерства статистики України від 21.06.1996 року № 193 «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/v0193202-96>.
9. Пилипів Н. І. Особливості організації внутрішньогосподарського обліку затрат підприємств нафтогазового комплексу в умовах застосування інформаційних систем / Н. І. Пилипів // Актуальні проблеми розвитку економіки. – 2010. – № 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Aktualni-problemy-rozvytku-ekonomiky-regionu/2010_6_1/15.pdf.

УДК 338.3

Великий Ю.В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і аудиту
Чорноморського національного університету
імені Петра Могили*

Нетудихата К.Л.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Чорноморського національного університету
імені Петра Могили*

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ, СТРУКТУРИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

Висвітлено основні тенденції розвитку підприємств машинобудування. Наведено результати аналізу динаміки, структури та джерел формування їх оборотних активів. Надано оцінку ефективності використання даних активів. Акцентовано увагу на останні роки кризового періоду.

Ключові слова: машинобудування, оборотні активи, швидкість обігу, ефективність використання.

Великий Ю.В., Нетудыхата К.Л. АНАЛИЗ ДИНАМИКИ, СТРУКТУРЫ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОБОРОТНЫХ АКТИВОВ ПРЕДПРИЯТИЙ МАШИНОСТРОЕНИЯ

Освещены основные тенденции развития предприятий машиностроения. Приведены результаты анализа динамики, структуры и источников формирования их оборотных активов. Предоставлена оценка эффективности использования данных активов. Акцентировано внимание на последние годы кризисного периода.

Ключевые слова: машиностроение, оборотные активы, скорость обращения, эффективность использования.

Velikiy Y.V., Netudyhata K.L. ANALYSIS OF DYNAMICS, STRUCTURE AND USING OF ENGINEERING ENTERPRISES' CURRENT ASSETS

The basic trends of engineering enterprises development were disclosed. The dynamics, structure and sources of their current assets were analyzed. The effectiveness of these assets was assessed. The attention in the last year crisis period was done.

Keywords: engineering enterprises, current assets, velocity, efficiency of use.

Постановка проблеми. Сьогодні вітчизняне машинобудування забезпечує технологічну основу промислового розвитку країни та її безпеку. Від його досягнень залежать темпи зростання, матеріаломісткість, енергоємність національної економіки, продуктивність праці в інших галузях народного господарства, а також підвищення добробуту населення.

Підприємства машинобудування мають тривалий цикл виробництва та характеризуються низькою оборотністю оборотних активів. До того ж, в останні роки ефективність їх використання впала. Відбулися суттєві, досить негативні зміни у структурі та в джерелах формування оборотних активів. Виникає гостра необхідність, враховуючи значення машинобудування для економіки країни, їх вивчення. Слід зазначити, що від того, який обсяг оборотних активів має виробнича організація, наскільки оптимальна їх структура, високі сумарні витрати по залученню позикових джерел для їх формування залежить її фінансово-економічне благополуччя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та практичним аспектам дослідження оборотних активів машинобудівних підприємств присвячені

наукові праці А.В. Бугай, Ю.В. Дубей, В.В. Кассіра, Ж.В. Козаченко, Семенова Г.А., Н.Ю. Соломіної, Л.Г. Соляника та інших. Проте структура, джерела формування, ефективність використання оборотних активів постійно змінюються, з'являються нові тенденції, які потрібно постійно вивчати з метою формування основи для обґрунтування ефективних рекомендацій щодо вдосконалення фінансової політики держави та фінансового менеджменту на рівні машинобудівних підприємств.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в проведенні аналізу динаміки, структури, ефективності використання оборотних активів машинобудівних підприємств та виявленні на його основі нових тенденцій, які притаманні кризовому періоду. Методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання, методи індукції та дедукції, абстракції, синтезу, статистичного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Машинобудування є рушійною силою інноваційного розвитку національної економіки завдяки виробництву прогресивних видів машин, обладнання, устатку-

вання, приладів тощо. Тому, його розвиток є необхідною передумовою ефективних структурних зрушень у інших галузях вітчизняної промисловості, розширення виробничого потенціалу. Сьогодні машинобудування об'єднує 4483 підприємств, на яких працюють 370,4 тис. працівників. Його частка в структурі промислового виробництва в останні роки коливається в межах 9,3-12,9% [1].

Машинобудування складається з сукупності підприємств, що займаються виробництвом: комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; електричного устаткування; автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів; машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань. Дане групування відповідає українській класифікації видів економічної діяльності.

Відзначимо, що на даному етапі розвитку країни машинобудування переживає не найкращі часи, про що свідчать дані щодо виробництва продукції за останні роки (табл. 1).

Згідно з даними табл. 1, найбільш вдалими для машинобудування були 2010-2011 рр., а найгіршим – 2009 р., коли обсяги виробництва продукції зменшилися відповідно до попереднього року майже вдвічі. Так, підприємства з виробництва комп'ютерів, електронної та оптичної продукції скоротили обсяги на 58,8%, електричного устаткування – 41,6%, машин і устаткування – 46,8%, автотранспортних засобів, інших транспортних засобів – 45,6%. Слід вказати, що підставами для зростання виробництва у 2010-2011 рр. були: досить дешева та висококваліфікована робоча сила; достатньо хороше співвідношення ціни та якості машинобудівної продукції; науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки, здійснені та реалізовані у попередні роки, тощо.

Починаючи з 2012 р. галузь демонструє стійке падіння обсягів виробництва. Ця негативна тенденція зберігалася і у 2013 р. Вона була обумовлена дією наступних чинників: скорочення внутрішнього попиту на машинобудівну продукцію; зростання собівартості виробництва та вартості довгострокових фінансових ресурсів, так необхідних для розвитку виробництва з тривалим циклом; зниження світової інвестиційної активності, що обумовило падіння зовнішнього попиту на продукцію вітчизняної машинобудівної галузі.

У 2014 р. відбулося значне прискорення темпів падіння виробництва машинобудівної промисловості, яке за підсумками року становило 20,6%. Так, виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції скоротилося на 22,1%, машин і устаткування – 11,3%, автотранспортних засобів, інших транспортних засобів – 35,7%. Основним каталізатором такого падіння стали відомі військово-політичні події на Півдні та Сході України. Так, країна практично тимчасово втратила машинобудівні підприємства, що розташовані в АРК та на невідконтрольній території Донбасу. Відбулося руйнування виробничих ланцюжків, зниження внутрішнього платоспроможного попиту, скорочення експорту до РФ через встановлення обмежень, обвал інвестиційної привабливості економіки, що позначилося на темпах оновлення виробничих потужностей та поповнення оборотного капіталу підприємств, тощо.

У 2015 р. продовжилося падіння виробництва машинобудівної промисловості, яке за підсумками року становило 14,1%. Так, виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції скоротилося на 28,7%, машин і устаткування – 12,5%, автотранспортних засобів, інших транспортних засобів – 15%. До несприятливих факторів, що діяли у 2015 р., додалося погіршення зовнішніх умов для вітчизняних виробників через уповільнення розвитку економік традиційних партнерів та загострення військово-політичної ситуації на Близькому Сході. Як видно з наведених даних, підприємства в останні роки отримали колосальні збитки в розмірі 22,3 та 15,3 млрд. грн.

Слід вказати, що оборотні активи відіграють досить важливу роль у функціонуванні підприємств машинобудування. Оскільки, від їх структури, ефективності використання залежить безперервність процесу виробництва та реалізації продукції, а отже і фінансово-економічний стан та перспективи розвитку суб'єктів господарювання.

Далі розглянемо динаміку оборотних активів машинобудівних підприємств. Слід вказати, що дані в табл. 2-4 наведено на кінець відповідних років. Протягом 2012-2015 рр. обсяг оборотних активів зріс в абсолютному розмірі на 34,3 млрд. грн., у відносному на 33,59%, в останньому році на 14,33% (табл. 2). Найбільший приріст показали підприєм-

Таблиця 1

Показники діяльності машинобудівних підприємств у 2008-2015 рр.

Показники	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Індекси промислової продукції, виробництва:	91,9	52,5	141,3	115,9	96,7	86,8	79,4	85,9
– комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	101,8	41,2	106,1	102,6	90,5	86,0	77,9	71,3
– електричного устаткування	82,9	58,4	160,0	128,6	87,7	91,1	100,9	89,8
– машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	82,0	53,2	133,9	110,2	97,3	93,5	88,7	87,5
– автотранспортних засобів, інших транспортних засобів	103,0	54,4	152,6	119,0	100,5	79,8	64,3	85,0
Чистий прибуток (збиток), млрд. грн.	-1,1	0,03	4,2	10,6	9,2	2,7	-22,3	-15,3

Джерело: розроблено авторами за даними [2]

Таблиця 2

Оборотні активи машинобудівних підприємств у 2011-2015 рр., млрд. грн.

Галузь (підгалузі)	2011	2012	2013	2014	2015	Приріст, %
Машинобудування	102,1	112,7	114,7	119,3	136,4	33,59
у тому числі з виробництва:						
– комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	6,1	6,6	5,7	6,7	8,3	36,07
– електричного устаткування	12,8	13,8	16,0	16,1	18,6	45,31
– машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	35,3	41,5	44,5	47,8	54,6	54,67
– автотранспортних засобів, інших транспортних засобів	47,7	50,8	48,5	48,7	54,9	15,09

Джерело: розроблено авторами за даними [1]

ства з виробництва машин і устаткування, не віднесені до інших угруповань (а саме, машин і устаткування загального та спеціального призначення, для сільського та лісового господарства, металобробних машин і верстатів) та електричного устаткування (електродвигунів, генераторів, трансформаторів, електророзподільчої та контрольної апаратури, батарей і акумуляторів, проводів, кабелів і електро-монтажних пристроїв, іншого електричного устаткування). Він становив 54,67% та 45,31%, відповідно. Значні частки в сукупному обсязі оборотних активів мають підгалузі машин і устаткування, не віднесені до інших угруповань (в межах 34,66%-40,04%) та автотранспортних засобів, інших транспортних засобів (40,24%-46,76%).

Отже, оборотні активи підприємств машинобудування зросли. Але, якщо скорегувати їх обсяги на інфляцію цін виробників промислової продукції, то ситуація суттєво змінюється. Так, у 2012 р. оборотні активи в реальному вираженні зросли на 10,07%, у 2013 р. – на 0,35%, у 2014 р. відбулося їх суттєве скорочення на 19,70%. У 2015 р. вони зросли на 20,1% у порівнянні з попереднім роком, але співставляючи дані з 2013 р., то приходимо до висновку, що вони скоротилися на 3,5%.

У 2011-2015 рр. питома вага оборотних активів у валюті загального балансу підприємств машинобудування коливалася в межах 63,20-67,96% [1]. Однак, для даних суб'єктів господарювання притаманна більш «важка» структура майна. Сьогодні вони практично не здатні своєчасно замінювати фізично та морально зношені основні засоби новими. Зростання вартості активів протягом 2012-2015 рр. на 17,05% відбулося переважно за рахунок їх оборотної частини. До того ж в останньому році мало місце скорочення необоротних активів через основні засоби та довгострокові фінансові інвестиції.

Результати аналізу структури оборотних активів підприємств машинобудування свідчать, що найбільше оборотних коштів сконцентровано у дебіторській заборгованості, яка зросла у 2012-2015 рр. з 49,4 до 58,4 млрд. грн., або на 18,22%, а також у запасах (табл. 3). Останні збільшилися на 16,2 до 55,2 млрд. грн., або на 41, 54%.

У докризові 2012-2013 рр. ріст обсягу оборотних активів відбувся переважно за рахунок дебіторської заборгованості. Так, вона зросла на 16,99%. Запаси, як друга складова оборотних активів за розміром, збільшилися лише на 10,51%. Крім того, на підприємствах зросли обсяги поточних фінансових інвестицій на 6,90%, витрат майбутніх періодів на 40,00%. Натомість, грошові кошти скоротилися на 3,80%.

В цілому, можна констатувати факт перетікання оборотних коштів із матеріальної сфери до нематеріальної. Про що свідчать зменшення питомої ваги коштів в товарно-матеріальних цінностях та зростання – в нематеріальних. Основною складовою в останніх є дебіторська заборгованість. Її питома вага у складі оборотних активів машинобудівних підприємств зросла з 48,38% до 50,39%. Нарощування даної заборгованості виступає результатом відвантаження продукції в кредит, надання переваги продажу із розстрочкою платежу, а отже зростання виручки та розширення клієнтської бази [3, с. 69].

Протягом 2014-2015 рр. ситуація змінюється. Зростання запасів на 12,1 млрд. грн. виступає головним чинником збільшення обсягу оборотних активів. Суттєве нагромадження запасів відбулося за рахунок зростання незавершеного виробництва та готової продукції через виникнення проблем із збутом продукції. Їх поява зумовлена перш за все розривом виробничих ланцюжків з підприємствами, що розташовані в АРК та на непідконтрольній території на Донбасі, а також закриттям російського ринку. Невизначеність з майбутнім сприяло реалізації у машинобудівників консервативної стратегії поведінки, що позначалося на зростанні грошових коштів на 7,2 млрд. грн., або на 94,74%.

Відповідно найбільшу питому вагу у структурі оборотних активів підприємств на кінець 2015 р. мають дебіторська заборгованість (42,82%), запаси (40,47%). Досить високу – грошові кошти (10,85%). Незначна вага спостерігається у поточних фінансових інвестиціях (3,37%), інших оборотних активах (1,83%) та витратах майбутніх періодів (0,66%). Слід зазначити, що зростання питомої ваги грошових коштів та поточних фінансових інвестицій у 2014-2015 рр. зумовлено необхідністю підтримати підприємствами свою плато-

Таблиця 3

Структура оборотних активів підприємств машинобудування у 2011-2015 рр.

Показник	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
	Обсяг, млрд. грн.					Питома вага, %				
Запаси	39,0	42,9	43,1	44,5	55,2	38,20	38,07	37,58	37,30	40,47
Дебіторська заборгованість	49,4	55,5	57,8	59,4	58,4	48,38	49,25	50,39	49,79	42,82
Поточні фінансові інвестиції	2,9	4,0	3,1	2,4	4,6	2,84	3,55	2,70	2,01	3,37
Грошові кошти	7,9	7,4	7,6	9,8	14,8	7,74	6,57	6,63	8,21	10,85
Витрати майбутніх періодів	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	0,49	0,53	0,61	0,67	0,66
Інші оборотні активи	2,4	2,3	2,4	2,4	2,5	2,35	2,04	2,09	2,01	1,83
Разом оборотні активи	102,1	112,7	114,7	119,3	136,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Джерело: розроблено авторами за даними [1]

Таблиця 4

Джерела формування оборотних активів підприємств у 2011-2015 рр.

Показник	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
	Обсяг, млрд. грн.					Питома вага, %				
Власний оборотний капітал	26,8	32,5	29,8	11,9	-0,5	26,25	28,84	25,98	9,97	-0,37
Поточні зобов'язання, т. ч.	75,3	80,2	84,9	107,4	136,9	73,75	71,16	74,02	90,03	100,37
– короткострокові кредити банків	11,1	13,0	14,7	25,9	37,6	10,87	11,54	12,82	21,71	27,57
– поточна кредиторська заборгованість	62,2	50,3	51,0	57,4	68,7	60,92	44,63	44,46	48,11	50,37
Разом оборотні активи	102,1	112,7	114,7	119,3	136,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Джерело: розроблено авторами за даними [1]

спроможність в умовах фінансово-економічної та військово-політичної нестабільності.

Основним джерелом формування оборотних активів машинобудівних підприємств є поточні зобов'язання. Протягом періоду, що аналізується, вони зросли на 61,6 млрд. грн. до 136,9 млрд. грн., або на 81,81% (табл. 4).

Причому, у кризовий період 2014-2015 рр. поточні зобов'язання збільшилися на 61,25% і повністю покрили оборотні активи. Власний оборотний капітал у свою чергу зменшився з 26,8 млрд. грн. до -0,5 млрд. грн. На кінець 2015 р. він вже не виступав джерелом формування оборотних активів. Суттєве зменшення його розміру мало місце у кризові 2014-2015 рр., так він скоротився на 30,3 млрд. грн. Це відбулося перш за все через появу непокритого збитку у структурі власного капіталу в обсязі 7,4 млрд. грн. у 2014 р. і 22,2 млрд. грн. у 2015 р. та зменшення зареєстрованого капіталу на 1,1 млрд. грн.

Серед джерел формування оборотних активів машинобудівних підприємств також доцільно виділити такі елементи поточних зобов'язань як короткострокові кредити банків та поточну кредиторську заборгованість. Так, протягом 2012-2013 рр. обсяги банківських позичок зросли з 11,1 до 14,7 млрд. грн., або на 32,43%. Відповідно, їх питома вага у джерелах формування оборотних активів збільшилася до 12,82%. У кризовий період короткострокові кредити банків збільшилися на 22,9 млрд. грн. до 37,6 млрд. грн., майже в 1,57 рази. Їх питома вага у джерелах формування оборотних активів становила вже 27,57%. Тобто, в умовах розгортання фінансово-економічної кризи в національній економіці підприємства машинобудування банківські установи позичали кошти, тим самим підтримували їх функціонування не зважаючи на падіння рівня кредитоспроможності господарських суб'єктів. Деякі підприємства погоджувалися на високі кредитні проценти, а деякі отримували дешевий кредитний ресурс від «зв'язаних» установ. Поточна кредиторська заборгованість у докризовий період скоротилася на 18,01% і на кінець 2013 р. становила 51,0 млрд. грн. Однак, вже у 2014-2015 рр. вона зросла на 17,7 млрд. грн., або на 34,71%. Її питома вага у джерелах формування оборотних активів також збільшилася з 44,46% до 50,37%.

Наявність кредиторської заборгованості є нормальним явищем, якщо її формування відбувається в межах чинного порядку розрахунків. Вона виступає головним джерелом покриття дебіторської заборгованості [4, с. 105]. В процесі виробничої діяльності підприємств машинобудування України у докри-

зові 2012-2013 рр. співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості зменшувалося, з 1,26 до 0,88. Однак, вже у 2014-2015 рр. воно зросло до 0,97, а потім і до 1,18. Через погіршення зовнішніх умов підприємства для продовження виробничої діяльності практично вимушені раціоналізувати використання коштів і залучати в оборот більше коштів, ніж відволікати з обігу. На кінець 2015 р. дебіторсько-кредиторська заборгованість перевищила валову додану вартість, створену в галузі, в 1,4 рази, що свідчить про існування проблеми неплатежів.

Отже, відбулася суттєва трансформація структури джерел формування оборотних активів. Якщо врахувати, що у січні-вересні 2016 р. машинобудівні підприємства вже отримали 1,5 млрд. грн. консолідованого збитку, то слід очікувати надалі погіршення даної структури.

В табл. 5 наведено показники ефективності використання оборотних активів підприємств машинобудування України. Вони характеризують як оборотність так і рентабельність (збитковість) даних активів.

Результати аналізу табл. 5 свідчать, що ефективність використання оборотних активів машинобудівних підприємств у докризовий 2013 р. погіршилася. Так зменшуються значення коефіцієнтів оборотності оборотних активів на 0,38, запасів на 0,97, дебіторської заборгованості на 0,82, грошових коштів на 4,12, інших оборотних активів на 15,29. Відповідно, зростають періоди їх обертання в днях, уповільнюється операційний цикл з 205 до 274 днів. Дані тенденції пояснюються загальними проблемами, що відповідають за згортання діяльності машинобудівних підприємств та відповідну динаміку індексу промислової продукції. З розгортанням кризи у 2014 р. значення всіх наведених показників продовжили зменшуватися. Зокрема, коефіцієнт оборотності оборотних активів на 0,18 до 0,97. Лише у 2015 р. відбулося незначне поліпшення значень показників оборотності у порівнянні з попереднім роком, але залишаються низькими, якщо брати за основу 2013 р.

У 2013-2015 рр. значення коефіцієнту оборотності оборотних активів зменшилися по всіх підгалузях машинобудування. Так, для підприємств з виробництва комп'ютерів, електронної та оптичної продукції – на 0,26 (до 1,25), електричного устаткування – на 0,37 (до 1,47), машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань – на 0,22 (до 0,98), автотранспортних засобів, інших транспортних засобів – на 0,86 (до 0,84). Остання підгалузь продемонструвала найбільше зменшення значення коефіцієнту у 2014-2015 рр., майже на 0,29.

Таблиця 5

Ефективність використання оборотних активів підприємств у 2012-2015 рр.

Показник	2012	2013	2014	2015
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,53	1,15	0,97	1,00
Період обертання оборотних активів, дні	235	313	372	358
Коефіцієнт оборотності запасів	4,01	3,04	2,58	2,59
Період обертання запасів, дні	90	118	139	140
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,13	2,31	1,93	2,18
Період обертання дебіторської заборгованості, дні	115	156	186	165
Коефіцієнт оборотності грошових коштів	21,54	17,42	12,98	10,45
Період обертання грошових коштів, дні	17	21	28	34
Коефіцієнт оборотності інших оборотних активів	70,00	54,71	46,62	51,36
Період обертання інших оборотних активів, дні	5	7	8	7
Період операційного циклу, дні	205	274	326	305
Рентабельність (збитковість) оборотних активів	0,12	0,05	-0,18	-0,10

Джерело: розроблено авторами за даними [1]

Через скорочення чистого прибутку рентабельність оборотних активів скоротилася у 2013 р. з 0,12 до 0,05. У 2014-2015 рр. отримано вже збитковість. На 1 грн. оборотних активів машинобудівних підприємств припадає 18 коп. та 10 коп. збитків. В даний період збитковість отримали практично всі підгалузі машинобудування. Так, підприємства з виробництва електричного устаткування – 0,27 та 0,24 (хоча, у 2012-2013 рр. прибутковість була в межах 0,05-0,12), машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань – 0,08 та 0,05 (0,03-0,06), автотранспортних засобів, інших транспортних засобів – 0,22 та 0,13 (0,06-0,18). Тільки підприємства з виробництва комп'ютерів, електронної та оптичної продукції отримали у 2015 р. прибутковість 0,1. Тобто, на 1 грн. оборотних активів вони отримали 10 коп. прибутку. Однак, у попередньому році збитковість становила 0,26 (у 2012-2013 р. 0,05-0,07).

У наступних роках, оскільки не очікується суттєве поліпшення зовнішніх умов для роботи підприємств машинобудування, негативні тенденції будуть продовжені, зокрема: зростання обсягів незавершеного виробництва та готової продукції через невідришеність проблем із збутом, збільшення дефіциту власного капіталу через отримання збитків, зростання питомої ваги поточних зобов'язань та короткострокових кредитів банків у джерелах фінансування оборотних активів. Можна очікувати незначне поліпшення ефективності їх використання через адаптацію галузі до кризових умов.

Висновки з проведеного дослідження. Починаючи з 2012 р. галузь демонструє стійке падіння обсягів виробництва. У 2014-2015 рр. внаслідок відомих військово-політичних подій на Півдні та Сході України ситуація в машинобудуванні різко погіршилася.

Протягом 2012-2015 рр. оборотні активи підприємств машинобудування зросли на 34,3 млрд. грн., або на 33,59%. У реальному вираженні з врахуванням інфляції їх обсяг збільшився лише на 6,55%. Протягом докризового періоду мали місце процеси перетікання оборотних засобів із матеріальної до нематеріальної сфери. Однак, у 2014-2015 рр. ситуація змінилася на протилежну. Основним джерелом формування оборотних активів машинобудівних підприємств залишаються поточні зобов'язання. Через отримання збитки спостерігається дефіцит власного оборотного капіталу. Ефективність їх використання по всім підгалузям машинобудування впала. У наступних роках негативні тенденції у формуванні оборотних активів будуть продовжені, але очікується незначне поліпшення використання останніх.

Отже, виникає необхідність розробки та реалізації комплексних заходів на макрорівні, спрямованих на виведення машинобудування з фінансово-економічної кризи в цілому, а також рекомендацій щодо вдосконалення управління оборотними активами на рівні підприємств.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Діяльність суб'єктів господарювання у 2011-2015 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Індеси промислової продукції за видами діяльності у 2011-2016 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Касіп В.В. Дослідження структурних змін оборотного капіталу підприємств галузі залізничного машинобудування / В.В. Касіп, Ж.В. Козаченко // Проблеми економіки транспорту. – 2013. – № 5. – с. 68-71.
4. Соляник Л.Г. Оборотні активи машинобудівних підприємств: процеси відтворення й оптимізації структури: монографія / Л.Г. Соляник, Ю.В. Дубей. – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – 391 с.